

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

DIREKTORAT ZA SISTEM DAVČNIH, CARINSKIH
IN DRUGIH JAVNIH PRIHODKOV

Sektor za analize in koordinacijo davčne politike

Župančičeva 3, p.p.644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 67 17

F: 01 369 67 19

**ANALIZA PODATKOV IZ OBRAČUNOV AKONTACIJE DOHODNINE IN
DOHODNINE OD DOHODKOV DOSEŽENIH Z OPRAVLJANJEM DEJAVNOSTI V
LETU 2023**

Pripravil:

Sektor za analize in koordinacijo davčne politike

September 2024

Vsebina

Povzetek.....	1
1. Osnovno o dohodku iz dejavnosti in pravna podlaga	2
1.1 Davčna osnova.....	2
1.1.1 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ...	2
1.1.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov	3
2. Analiza obračunskih podatkov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti za leto 2023.....	5
2.1 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov	6
2.1.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih	6
2.1.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov po prihodkovnih razredih	7
2.1.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	7
2.1.4 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	8
2.1.5 Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	9
2.1.6 Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo	10
2.2 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov	11
2.2.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po SKD področjih	11
2.2.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov po prihodkovnih razredih.....	13
2.2.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev z normiranimi odhodki	13
2.2.4 Vključenost v zavarovanje za namen priznavanja višine normiranih odhodkov	14
2.2.5 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev z normiranimi odhodki	16
3. Priloge.....	17

Kazalo preglednic

<i>Preglednica 1: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2023.....</i>	<i>3</i>
<i>Preglednica 2: Splošna olajšava za leto 2023 .....</i>	<i>3</i>
<i>Preglednica 3: Osnovni podatki iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti za leto 2023.....</i>	<i>5</i>
<i>Preglednica 4: SKD področje zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov v letu 2023 .....</i>	<i>6</i>
<i>Preglednica 5: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2023.....</i>	<i>7</i>
<i>Preglednica 6: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po vrsti obveznega socialnega zavarovanja za leto 2023.....</i>	<i>7</i>
<i>Preglednica 7: Statusno pravna oblika zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, v letu 2023 .....</i>	<i>8</i>
<i>Preglednica 8: Delež posamezne olajšave, s katero zavezanci zmanjšujejo davčno osnovo, glede na skupni znesek olajšav, za leto 2023 .....</i>	<i>9</i>
<i>Preglednica 9: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, glede na razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo za leto 2023 .....</i>	<i>10</i>
<i>Preglednica 10: Porazdelitev zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, v letu 2023 po SKD področjih .....</i>	<i>12</i>
<i>Preglednica 11: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2023 .....</i>	<i>13</i>
<i>Preglednica 12: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na vrsto obveznega socialnega zavarovanja v letu 2023 .....</i>	<i>13</i>
<i>Preglednica 13: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki so izpolnjevali pogoj, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2023 .....</i>	<i>14</i>
<i>Preglednica 14: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki niso izpolnjevali pogoja, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2023 .....</i>	<i>15</i>
<i>Preglednica 15: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statusno pravno obliko opravljanja dejavnosti v letu 2023.....</i>	<i>16</i>

Kazalo slik

<i>Slika 1: Davčna obveznost glede na davčno osnovo za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih za leto 2023 .....</i>	<i>11</i>

Povzetek

➤ **Osnovni obračunski podatki**

V letu 2023 je 144.330 zavezancev oddalo 145.938 obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Med njimi je 84.683 zavezancev ugotavljalo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, njihova davčna obveznost je znašala 158 mio evrov. 59.968 zavezancev je ugotavljalo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, skupaj so ti zavezanci plačali 83 mio evrov davka. Glede na statusno pravno obliko je bilo v tem letu 129.076 samostojnih podjetnikov posameznikov, kar predstavlja 88 % vseh zavezancev za davek od dohodka iz dejavnosti.

Število zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, je v letu 2023 glede na 2022 zraslo za 2,2 %, število zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov pa za 6,4 %. Skupaj se je število zavezancev povečalo za 4,9 %.

➤ **Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov**

Največ zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je v letu 2023 opravljalo dejavnost gradbeništva; bilo jih je 11.696 (19 % vseh). 8.233 zavezancev oziroma 14 % vseh, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je opravljalo dejavnost trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, sledijo še predelovalne dejavnosti s 13 % deležem. Z vidika statusno pravne oblike so z 90 % (54.400 zavezancev) med zavezanci na dejanskih odhodkih prevladovali samostojni podjetniki posamezniki (tako imenovani s.p.-ji), katerim so sledili nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji (3,3 %).

➤ **Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave**

Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave je v letu 2023 uveljavilo 19.812 zavezancev (33 % zavezancev z dejanskimi odhodki), v skupni višini 115 mio evrov. V povprečju so ti zavezanci zmanjšali davčno osnovo za 5.806 evrov.

Največji delež v celotnih olajšavah je z 72 % in skupnim zneskom več kot 83 mio evrov predstavljala olajšava za investiranje, ki jo je uveljavljalo 12.207 zavezancev, preko pokrivanja izgub je 5.827 zavezancev zmanjšalo davčno osnovo za 18 mio evrov. Ostale olajšave so predstavljale skupaj 13,8 mio evrov oziroma 12 % celotnega zneska olajšav.

➤ **Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo**

Za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je povprečna efektivna davčna stopnja, izražena z razmerjem med davčno obveznostjo in davčno osnovo, v letu 2023 znašala 12,5 %.

➤ **Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov**

Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov (v nadaljevanju: normiranci) močno izstopajo strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, kjer je 27,7 % (23.733) zavezancev v letu 2023 oddalo obračune na podlagi normiranih odhodkov. V informacijskih in komunikacijskih dejavnosti je bilo 7.813 zavezancev oziroma 9,1 % zavezancev glede na vse z normiranimi odhodki, sledijo zavezanci v kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih, kjer je bilo 6.998 zavezancev, kar predstavlja 8,2 % vseh normirancev. Z vidika statusno pravne oblike so med normiranci s 87 % (74.676 zavezancev) prevladovali samostojni podjetniki posamezniki. Sledili so jim registrirani sobodajalci (3,6 %), nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji (3,5 %) in samostojni kulturni ustvarjalci (2,8 %).

1. Osnovno o dohodku iz dejavnosti in pravna podlaga

V skladu z Zakonom o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 in vse nadaljnje spremembe, v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2) se za dohodek iz dejavnosti šteje dohodek, dosežen z opravljanjem vsake podjetniške, kmetijske, gozdarske, poklicne ali druge neodvisne samostojne dejavnosti. Bistvena elementa, na katerih temelji opredelitev dohodka iz dejavnosti, sta, da se dejavnost opravlja trajno (o opravljanju dejavnosti ne moremo govoriti, če gre za enkratno ali občasno posel) in da se opravlja neodvisno oziroma samostojno (zavezanci opravljajo dejavnost za svoj račun, v svojo korist, na svojo odgovornost ter za obveznosti iz naslova opravljanja dejavnosti jamčijo z vsem svojim premoženjem). Zavezanec za dohodek iz dejavnosti je fizična oseba, ki opravlja dejavnost. Sem sodijo poleg samostojnih podjetnikov posameznikov tudi druge fizične osebe, ki prigrasijo opravljanje dejavnosti na podlagi drugih predpisov (npr. notarji, odvetniki, novinarji).

1.1 Davčna osnova

Davčna osnova se od dohodkov iz dejavnosti ugotavlja na dva načina:

- I. z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov;
- II. z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

1.1.1 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov, je davčna osnova dobiček, ki se ugotovi tako, da se od prihodkov, ustvarjenih v koledarskem letu, odštejejo odhodki. Za ugotavljanje prihodkov in odhodkov se uporablja poleg ZDoh-2 tudi predpis o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb. Po določilih tega zakona se pri ugotavljanju dobička priznavajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida v skladu s predpisi oziroma računovodskimi standardi, razen če je z zakonom drugače določeno.

Če je davčna osnova negativna, zavezanec izkaže davčno izgubo, ki jo pod pogoji določenimi s 60. členom ZDoh-2 lahko pokriva z zmanjšanjem davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v naslednjih letih.

V skladu z določbami od 61. do 66.a člena ZDoh-2 lahko zavezanci uveljavljajo davčne olajšave, ki zmanjšujejo davčno osnovo.

➤ Davčne olajšave

Davčni zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, lahko zmanjšujejo svojo davčno osnovo in uveljavljajo davčne olajšave, vendar največ v višini 63 % davčne osnove. Neizkoriščen del olajšav za investiranje, za vlaganja v raziskave in razvoj in za donacije se lahko uveljavlja tudi v naslednjih davčnih obdobjih. Davčne olajšave za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so tako po vsebini kot po velikosti načeloma izenačene z davčnimi olajšavami za pravne osebe po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb. Tako lahko v skladu z določbami ZDoh-2 zavezanci uveljavljajo davčne olajšave, ki zavezancu zmanjšujejo davčno osnovo, in sicer lahko zavezanec zmanjša svojo davčno obveznost z uveljavljanjem olajšave:

- za investiranje v višini 40 % investiranega zneska,
- za vlaganja v raziskave in razvoj v višini 100 % zneska vlaganj,
- za zaposlovanje novo zaposlenih oseb, mlajših od 29 let ali oseb starejših od 55 let, ali oseb v poklicu za katerega na trgu dela primanjkuje iskalcev zaposlitve ter za zaposlitev oseb mlajših od 25 let, ki se zaposluje prvič,
- za zaposlovanje invalidov,
- za zavezanca invalida,
- za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju,
- za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
- za donacije in
- za vlaganja v digitalni in zeleni prehod.

➤ Izračun akontacije dohodnine

Akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti se za posamezno davčno leto izračuna od davčne osnove, upošteva vse zmanjšanja in povečanja davčne osnove ter z vsemi davčnimi olajšavami,

vključno s posebnima davčnima olajšavama za novinarje, kulturne delavce in športnike na podlagi stopenj iz dohodninske lestvice. Zavezanci lahko uveljavljajo tudi splošno olajšavo, dodatno splošno olajšavo in posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane¹. Ob tem lahko zavezanci uveljavljajo tudi olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje v primeru, če zase plačujejo premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja.

Preglednica 1: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2023

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
Nad	Do		
	8.755		16 %
8.755	25.750	1.400,80	+ 26 % nad 8.755
25.750	51.500	5.819,50	+ 33 % nad 25.750
51.500	74.160	14.317,00	+ 39 % nad 51.500
74.160		23.154,40	+ 50 % nad 74.160

Vir: Zakon o dohodnini

Preglednica 2: Splošna olajšava za leto 2023

Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
Nad	Do	
	16.000	5.000 + (18.761,40 - 1,17259 x skupni dohodek)
16.000		5.000

Vir: Zakon o dohodnini

1.1.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

Zavezanci lahko ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov prigrasijo davčnemu organu, če njihovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, v davčnem letu pred tem davčnim letom, ne presegajo 50.000 evrov ali če v davčnem letu pred tem davčnim letom njihovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodstvu, ne presegajo 100.000 evrov in je bila pri njih v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno in neprekinjeno najmanj devet mesecev zavarovana vsaj ena oseba za polni delovni čas.²

¹ Rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane, se prizna zmanjšanje letne davčne osnove, ki znaša:

- za prvega vzdrževanega otroka 2.698 evrov letno;
- za drugega vzdrževanega otroka 2.933 evrov letno;
- za tretjega vzdrževanega otroka 4.892 evrov letno;
- za četrtega vzdrževanega otroka 6.851 evrov letno;
- za petega vzdrževanega otroka 8.810 evrov letno;
- za vsakega nadaljnjega vzdrževanega otroka se višina olajšave poveča za 2.698 evrov letno, glede na višino olajšave za predhodnega otroka;
- za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo 9.777 evrov letno.

² Za zavezance z dohodki iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti veljajo drugačni pogoji (6. odstavek 48. člena ZDoh-2).

Zavezanci (normiranci) ugotovijo davčno osnovo na način, da od ustvarjenih prihodkov odštejejo normirane odhodke in sicer:

- a) Če je bila v davčnem letu, za katero se ugotavlja davčna osnova, pri zavezancu v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zavarovana na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve vsaj ena oseba za polni delovni čas neprekinjeno najmanj devet mesecev³, v naslednji višini:

Če znašajo prihodki iz dejavnosti, za leto, za katero se ugotavlja davčna osnova, v evrih		delež prihodkov		
nad	do			
	50.000	80 %		
50.000	100.000	40 %	nad	50.000
100.000		0 %	nad	100.000

- b) Če v davčnem letu, za katero se ugotavlja davčna osnova, pri zavezancu v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ni bila obvezno zavarovana na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve vsaj ena oseba za polni delovni čas neprekinjeno najmanj devet mesecev, v naslednji višini:

Če znašajo prihodki iz dejavnosti, za leto, za katero se ugotavlja davčna osnova, v evrih		% prihodkov		
nad	do			
	12.500	80 %		
12.500	50.000	40 %	nad	12.500
50.000		0 %	nad	50.000

Pri ugotavljanju davčne osnove se upošteva prihodke ob njihovem nastanku (tj. fakturirana realizacija). Dohodnina od dohodka iz dejavnosti se odmeri po 20 % davčni stopnji in se šteje kot dokončen davek. Zavezanci pri izračunu dohodnine ne morejo uveljavljati davčnih olajšav, ki jih sicer lahko uveljavljajo zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. To velja tako za olajšave, ki so vezane na dohodek iz dejavnosti, kot za osebne in posebne osebne olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za dohodnino (npr. splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane,...).

³ Za zavezance z dohodka iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti velja nekoliko drugačna omejitev višine normiranih odhodkov (tretji odstavek 59. člena ZDoh-2), in sicer velja omejitev v višini ne več kot 80.000 evrov.

2. Analiza obračunskih podatkov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti za leto 2023

Preglednica 3: Osnovni podatki iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti za leto 2023

Zneski v mio evrih

	Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov		Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov		Skupaj	
Postavka	Število	Znesek	Število	Znesek	Število	Znesek
Št. predloženih obračunov DDD	60.163		85.775		145.938	
Št. zavezancev za DDD	59.968		84.683		144.330	
DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI	58.053	7.231	81.087	2.260	139.140	9.492
DAVČNO PRIZNANI ODHODKI	59.255	6.620	81.085	1.471	140.340	8.090
DAVČNA OSNOVA	49.902	669	81.073	790	130.975	1.459
DAVČNA IZGUBA	9.414	56			9.414	56
Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	19.812	115			19.812	115
OSNOVA ZA DOHODNINO	49.886	554	81.073	790	130.959	1.344
Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za doh (splošna olaj., olaj. za vzdrževane družinske člane,...)	41.701	233			41.701	233
AKONTACIJA DOH	26.908	84	81.071	158	107.979	242
DAVČNA OBVEZNOST	26.870	83	81.001	158	107.871	241
EFEKTIVNA DAVČNA STOPNJA	12,5%		20,0%		16,5%	

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Zavezanci, ki so v letu 2023 ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, so celotno davčno osnovo preko davčnih olajšav znižali za 115 mio evrov, kar predstavlja 17,2 % davčne osnove. Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za dohodnino, med katere štejemo splošno olajšavo, olajšavo za vzdrževane družinske člane ter olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje zavezanca, so zmanjšale davčno osnovo za 233 mio evrov (34,8 % celotne davčne osnove). Davčno izgubo v višini 56 mio evrov je izkazalo 9.414 zavezancev (15,6 % vseh, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov). Davčna obveznost zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je znašala 83 mio evrov.

Na podlagi normiranih odhodkov je davčno osnovo ugotavljalo 84.683 zavezancev (59 % vseh), oddali so 85.775 obračunov. Ti zavezanci so izkazali davčno osnovo v višini 790 mio evrov in pripoznali 158 mio evrov davčne obveznosti.

V nadaljevanju informacije smo število zavezancev zaradi jasnosti in preglednosti izenačili s številom oddanih obračunov, tako da smo določili, da vsak oddan obračun predstavlja drugega zavezanca. Razlika, ki izhaja iz možnosti, da lahko isti zavezanec odda več obračunov, je minimalna in nima zaznavnega učinka na ugotovitve.

2.1 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Davčna osnova je v tem primeru dobiček, ki se ugotavlja kot razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki. Od ugotovljene davčne osnove (dobička), morajo zavezanci plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Osebe z dejavnostjo, ki ugotavljajo davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, morajo voditi poslovne knjige.

2.1.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih

Preglednica 4: SKD področje zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo pa podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov v letu 2023

Zneski v mio evrih

Naziv SKD	Št. zavezancev	Davčni prihodki	Davčni odhodki	Davčna obveznost
Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	2.043	271	257	1,3
Rudarstvo	18	9	9	0,1
Predelovalne dejavnosti	7.842	1.117	1.027	12,8
Oskrba z električno energijo, plinom	428	32	28	0,5
Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki	43	3	3	0,1
Gradbeništvo	11.696	1.486	1.344	15,4
Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	8.233	1.542	1.471	10,3
Promet in skladiščenje	3.907	961	894	8,2
Gostinstvo	5.574	658	623	5,2
Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.195	58	48	1,5
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	367	19	16	0,3
Poslovanje z nepremičninami	404	29	25	0,7
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	5.695	390	325	11,3
Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	2.348	171	151	2,3
Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti	9	1	1	0,0
Izobraževanje	1.456	46	39	0,6
Zdravstvo in socialno varstvo	1.374	171	128	10,7
Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	1.911	64	53	0,8
Druge dejavnosti	5.611	197	174	1,3
Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem; proizvodnja za lastno rabo	4	0	0	0,0
Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	5	5	4	0,0
SKUPAJ	60.163	7.231	6.620	83,4

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Na podlagi podatkov iz Preglednice 4 vidimo, da je največ zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, v letu 2023 opravljalo dejavnost gradbeništva; bilo jih je 11.696 (19 % vseh). 8.233 zavezancev oziroma 14 % vseh, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je opravljalo dejavnost trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, sledijo še predelovalne dejavnosti s 13 % deležem.

2.1.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov po prihodkovnih razredih

Preglednica 5: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2023

Zneski so v mio evrih

Razred prihodkov	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčna osnova	Davčna obveznost
brez prihodkov	2.196	4%	0	0	0,0
od 1 do 5.000	4.388	7%	10	2	0,1
od 5.000 do 10.000	3.785	6%	28	5	0,3
od 10.000 do 15.000	3.811	6%	48	10	0,3
od 15.000 do 20.000	3.786	6%	66	15	0,4
od 20.000 do 30.000	6.653	11%	165	36	1,5
od 30.000 do 40.000	5.170	9%	180	35	1,8
od 40.000 do 50.000	4.520	8%	204	36	2,4
od 50.000 do 60.000	2.526	4%	138	22	1,6
od 60.000 do 70.000	2.216	4%	144	21	1,7
od 70.000 do 80.000	1.849	3%	138	20	1,7
od 80.000 do 90.000	1.542	3%	131	17	1,6
od 90.000 do 100.000	1.328	2%	126	17	1,6
nad 100.000	16.393	27%	5.853	435	68,5
Skupaj	60.163	100%	7.231	669	83,4

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Preglednica 5 pokaže, da je 27 % (16.393) zavezancev ustvarilo prihodke nad 100.000 evrov, njihova davčna obveznost je znašala 68,5 mio evrov, kar predstavlja 82 % celotne davčne obveznosti, ki so jo pripoznali zavezniki, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov. Podobno je število zavezancev s prihodki do 15.000 evrov. Tudi teh je 24 % (14.180), vendar pa so, v primerjavi z vsemi, pripoznali zgolj 0,8 % davčne obveznosti oziroma 0,7 mio evrov.

2.1.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Preglednica 6: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po vrsti obveznega socialnega zavarovanja za leto 2023

Zneski so v mio evrih

Vrsta obv. soc. zavarovanja	Št. zavez.	Delež zavez.	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost	Delež davčne obveznosti	Dav. pr. prih. na zav. (v evrih)
Samo iz naslova opravljanja dejavnosti	45.862	76%	6.183	69,3	83%	134.807
Samo iz delovnega razmerja	9.032	15%	631	8,6	10%	69.838
Ostalo	5.269	9%	418	5,5	7%	79.296
Skupaj	60.163	100%	7.231	83,4	100%	120.192

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Od skupno 60.163 zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov (Preglednica 6) je bila večina (45.862 oz. 76 %) zavarovana iz naslova opravljanja dejavnosti.

Njihovi letni davčno priznani prihodki so v povprečju znašali 134.807 evrov na zavezanca oz. okoli 11.200 evrov na mesec. Njihova povprečna davčna obveznost na mesec je na osnovi take razdelitve znašala 126 evrov.

15 % zavezancev je bilo zavarovanih iz delovnega razmerja, kar pomeni, da dejavnost opravljajo poleg redne zaposlitve. V povprečju so bili njihovi letni davčno priznani prihodki približno 70.000 evrov na zavezanca, davčna obveznost pa 952 evrov na zavezanca na leto (okoli 80 evrov na mesec).

V kategorijo ostalo smo razvrstili zavezance, ki so primerljive obvezne prispevke za socialno varnost, plačevali v sklad, priznan za davčne namene v katerikoli drugi državi če zavezanec ni bil rezident Slovenije neposredno pred začetkom opravljanja dejavnosti v Sloveniji in je v tem času že prispeval v navedeni sklad. V to kategorijo smo razvrstili tudi zavezance, ki so v enem letu imeli več kot eno vrsto obveznega socialnega zavarovanja ali imeli druge vrste obveznega socialnega zavarovanja. Takih zavezancev je bilo 9 %, njihova davčna obveznost pa je v povprečju znašala okoli 1.040 evrov na zavezanca v letu (oz. okoli 87 evrov na zavezanca na mesec).

2.1.4 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Preglednica 7: Statusno pravna oblika zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, v letu 2023

Zneski so v mio evrih

Vrsta statusne oblike	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčni prih. na zav. (v evrih)	Davčna obveznost
Samostojni podjetnik posameznik	54.400	90,4%	6.586,0	121.066	65,8
Nosilec dopolnilne dej. na kmetiji	1.999	3,3%	120,5	60.264	0,5
Druga fizična oseba	1.183	2,0%	155,0	131.063	0,6
Zdravnik, zobozdrav., zas.zdr.del.	731	1,2%	141,7	193.833	9,4
Samostojni kulturni ustvarjalec	566	0,9%	10,0	17.656	0,1
Evidentiran odvetnik	467	0,8%	43,6	93.416	2,3
Registriran sobodajalec	371	0,6%	3,0	8.183	0,1
Poklicni športnik	118	0,2%	1,9	15.889	0,0
Notar	87	0,1%	29,9	343.541	2,9
Zasebni športni delavec	60	0,1%	1,5	25.462	0,2
Registriran lekarnar	52	0,1%	123,7	2.379.310	1,1
Izvršitelj	24	0,1%	5,4	223.936	0,1
Morski ribič	15	0,0%	0,1	6.405	0,0
Samostojni novinar	13	0,0%	0,4	27.702	0,0
Proizvajalec električne energije	11	0,0%	0,0	3.336	0,0
Evidentiran detektiv	5	0,0%	0,4	79.683	0,0
Zasebni izvajalec raziskovalec	4	0,0%	0,1	19.511	0,0
Neznan podatek	57	0,0%	7,9	138.135	0,1
SKUPAJ	60.163	100%	7.231	120.192	83,4

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2023 je bilo 54.400 zavezancev vpisanih kot samostojni podjetniki posamezniki, kar predstavlja 90 % vseh zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Sledijo Nosilec dopolnilne dej. na kmetiji, teh je bilo 3,3 % oz. 1.999 zavezancev (Preglednica 7). Po davčno priznanih prihodkih na zavezanca izstopajo registrirani lekarnarji, kjer je povprečni prihodek na zavezanca skoraj 2,4 mio evrov, kar je približno 20-krat več, kot je povprečni davčno priznani prihodek na vse zavezance, ki so davčno osnovo ugotavljani na osnovi dejanskih prihodkov in odhodkov.

2.1.5 Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave

Davčni zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, lahko zmanjšujejo svojo davčno osnovo in uveljavljajo davčne olajšave, vendar največ v višini 63 % davčne osnove..

Iz Preglednice 8 je razvidno, da je zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave v letu 2023 uveljavilo 19.812 zavezancev (33 % zavezancev z dejanskimi odhodki), v skupni višini 115 mio evrov. V povprečju so ti zavezanci zmanjšali davčno osnovo za 5.806 evrov.

Preglednica 8: Delež posamezne olajšave, s katero zavezanci zmanjšujejo davčno osnovo, glede na skupni znesek olajšav, za leto 2023

Zneski so v mio evrih

Vrsta olajšave	Št. zavezancev	Znesek olajšave	Delež olajšave v celotnih olajšavah
Olajšava za investiranje	12.207	83,2	72,3%
Pokrivanje izgube	5.827	18,0	15,7%
Olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj	6	0,2	0,2%
Olajšava za zaposlovanje invalidov	508	4,2	3,7%
Olajšava za zavezanca invalida	541	2,8	2,5%
Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	168	0,2	0,2%
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	182	0,2	0,2%
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno - izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke in religiozne namene	4.844	1,5	1,3%
Olajšava za donacije - izplačila za kulturne namene, športne namene in izplačila prostovoljnemu društvu, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	1.053	0,4	0,4%
Olajšava za donacije - izplačila izvajalcem programa vrhunskega športa za vlaganja v vrhunski šport, opredeljenim z zakonom, ki ureja šport (druga točka drugega odstavka 66. člena ZDoh-2)	9	0,0	0,0%
Olajšava za donacije - izplačila namenjena odpravi posledic epidemije v skladu z 62.a členom ZIUZEOP	81	0,0	0,0%
Posebna osebna olajšava	288	0,7	0,6%
Olajšava za zaposlovanje po 61.a členu Zdoh-2	305	2,6	2,3%
Olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod po 65.a členu ZDoh-2	72	0,8	0,7%
Skupaj zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	19.812	115	100%

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Največji delež v celotnih olajšavah je z 72 % in skupnim zneskom več kot 83 mio evrov predstavljala olajšava za investiranje, ki jo je uveljavljalo 12.207 zavezancev, preko pokrivanja izgub je 5.827 zavezancev zmanjšalo davčno osnovo za 18 mio evrov. Ostale olajšave so predstavljale skupaj 13,8 mio evrov oziroma 12 % celotnega zneska olajšav.

2.1.6 Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo

V letu 2023 je razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo⁴ za zavezanke, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov znašalo 12,5 %. 59 % zavezancev, ki je davčno osnovo ugotavljalo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je beležilo davčno obveznost glede na davčno osnovo nižjo od 2 %. V razredu razmerja med davčno obveznostjo in davčno osnovo nad 15 % pa je bilo 15 % zavezancev (Preglednica 9).

Preglednica 9: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, glede na razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo za leto 2023

Zneski so v mio evrih

Razredi davčne obveznosti glede na davčno osnovo	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčna osnova	Davčna obveznost	Povprečna efektivna davčna stopnja
davčna osnova je nič	10.336	17,2%	330	0	0,0	-
davek je nič	22.998	38,2%	1.586	119	0,0	0,0%
pod 2%	2.168	3,6%	345	29	0,3	1,1%
od 2 % do 5 %	3.557	5,9%	673	60	2,1	3,5%
od 5 % do 8 %	4.919	8,2%	882	74	4,8	6,5%
od 8 % do 10 %	3.117	5,2%	521	50	4,5	9,0%
od 10 % do 13 %	2.563	4,3%	555	57	6,5	11,5%
od 13 % do 15 %	1.458	2,4%	324	34	4,8	14,0%
nad 15 %	9.047	15,0%	2.014	246	60,4	24,5%
Skupaj	60.163	100%	7.231	669	83,4	12,5%

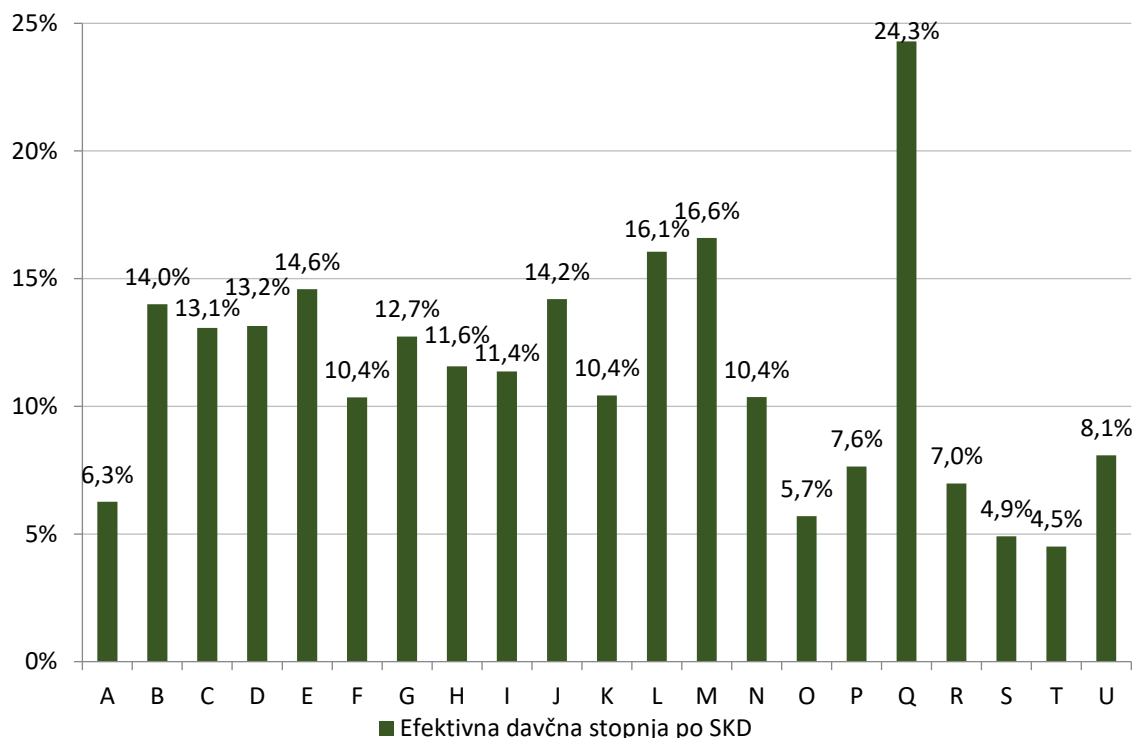
Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni izračuni MF

Pregled davčne obveznosti glede na davčno osnovo po SKD področjih⁵ (Slika 1) pokaže, da je bila ta najvišja pri zavezancih, ki opravljajo dejavnost zdravstva in socialnega varstva (24,3 %). Najnižja pa je bila pri zavezancih z oznako T, dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo, kjer je znašala 4,5 %.

⁴ Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo v primeru davka od dohodkov pravnih oseb izraža efektivno davčno stopnjo, ki predstavlja pomembno mero dejanskega davčnega bremena podjetij, medtem ko v primeru davka od dohodkov iz dejavnosti to razmerje sicer upošteva zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave vendar v primeru davka od dohodkov iz dejavnosti še ne gre za dokončen davek. Osnovo za dohodnino namreč lahko še dodatno zmanjšujejo »osebne« olajšave (npr. splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane) zato to razmerje ne odraža dejanske oziroma efektivne davčne stopnje.

⁵ SKD področja: A (kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo); B (rudarstvo); C (predelovalne dejavnosti); D (oskrba z električno energijo, plinom); E (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki); F (gradbeništvo); G (trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil); H (promet in skladiščenje); I (gostinstvo); J (informacijske in komunikacijske dejavnosti); K (finančne in zavarovalniške dejavnosti); L (poslovanje z nepremičninami); M (strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti); N (druge raznovrstne poslovne dejavnosti); O (dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti); P (izobraževanje); Q (zdravstvo in socialno varstvo); R (kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti); S (druge dejavnosti); T (dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo); U (dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles).

Slika 1: Davčna obveznost glede na davčno osnovo za zavezanke, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih za leto 2023

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni izračuni MF

2.2 Zavezanke, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

Možnost ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov je opcijska. Odločitev o načinu ugotavljanja davčne osnove (dejanski prihodki in odhodki ali dejanski prihodki in normirani odhodki) sprejme zavezanec, ki izpolnjuje pogoje, pri čemer se odloči, katera od zakonskih opcij je z vidika njegovega poslovanja bolj sprejemljiva.

2.2.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po SKD področjih

Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, močno izstopajo strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, kjer je 27,7 % (23.733) zavezancev v letu 2023 oddalo obračune na podlagi normiranih odhodkov. V informacijskih in komunikacijskih dejavnostih je bilo 7.813 zavezancev oziroma 9,1 % zavezancev glede na vse z normiranimi odhodki, sledijo zavezanci v kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih, kjer je bilo 6.998 zavezancev, kar predstavlja 8,2 % vseh normirancev (Preglednica 10).

Primerjava prispevka SKD dejavnosti k skupni davčni obveznosti normirancev pokaže še bolj prevladujoč položaj izpostavljenih dejavnosti. Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti so prispevale 35 % davčne obveznosti, Informacijske in komunikacijske dejavnosti pa 13 %, obe skupaj skoraj polovico vse davčne obveznosti, tj. 75 mio od 158 mio evrov.

Preglednica 10: Porazdelitev zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, v letu 2023 po SKD področjih

Zneski v mio evrih

Naziv SKD	Število zavezancev	Davčni prihodki	Davčni odhodki	Davčna obveznost
Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	1.335	20,6	13,8	1,4
Rudarstvo	11	0,2	0,2	0,0
Predelovalne dejavnosti	5.576	132,6	87,5	9,0
Oskrba z električno energijo, plinom	434	7,5	4,3	0,6
Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki	32	1,0	0,7	0,1
Gradbeništvo	4.885	144,0	97,2	9,4
Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	4.409	113,1	74,3	7,8
Promet in skladiščenje	2.310	50,9	33,7	3,4
Gostinstvo	6.838	125,2	81,6	8,7
Informacijske in komunikacijske dejavnosti	7.813	276,5	177,3	19,8
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	695	27,4	17,5	2,0
Poslovanje z nepremičninami	1.819	53,0	32,5	4,1
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	23.733	760,5	483,3	55,4
Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	5.840	133,5	89,0	8,9
Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti	59	1,1	0,8	0,1
Izobraževanje	5.394	101,7	70,4	6,2
Zdravstvo in socialno varstvo	3.845	105,6	63,1	8,5
Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	6.998	142,0	97,5	8,8
Druge dejavnosti	3.747	64,0	46,0	3,6
Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem; proizvodnja za lastno rabo	1	0,0	0,0	0,0
Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	1	0,0	0,0	0,0
SKUPAJ	85.775	2.260	1.471	157,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

2.2.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov po prihodkovnih razredih

Preglednica 11: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2023

Zneski v mio evrih

Razred prihodkov	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost
brez prihodkov	4.711	5%	0	0,0
od 1 do 5.000	12.581	15%	30	1,2
od 5.000 do 10.000	10.547	12%	78	3,2
od 10.000 do 15.000	9.824	11%	121	5,2
od 15.000 do 20.000	7.092	8%	124	6,9
od 20.000 do 25.000	6.266	7%	141	8,5
od 25.000 do 30.000	5.091	6%	140	8,8
od 30.000 do 35.000	4.549	5%	148	9,6
od 35.000 do 40.000	4.231	5%	159	10,1
od 40.000 do 45.000	4.117	5%	175	11,3
od 45.000 do 50.000	6.835	8%	329	22,6
od 50.000 do 55.000	1.439	2%	75	4,5
od 55.000 do 60.000	1.141	1%	66	4,2
od 60.000 do 100.000	5.479	6%	428	33,3
nad 100.000	1.872	2%	248	28,7
Skupaj	85.775	100%	2.260	157,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Med zavezanici, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov in so v letu 2023 oddali davčni obračun, jih je bilo 5 % brez prihodkov, s prihodki do 5.000 evrov je bila petina zavezancev. Dobra polovica normirancev je imela prihodke do 20.000 evrov, njihov delež v celotnih prihodkih je znašal 16 % in v celotni davčni obveznosti pa 10 % (Preglednica 11). Le 2 % zavezancev je imelo prihodke nad 100.000 evrov, njihov delež davčne obveznosti v celotni davčni obveznosti pa je znašal 18 %.

2.2.3 Vrsta obveznega socialnega zavarovanja zavezancev z normiranimi odhodki

Preglednica 12: Zavezanici, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na vrsto obveznega socialnega zavarovanja v letu 2023

Zneski so v mio evrih

Vrsta obv. soc. zavarovanja	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost	Dav. pr. prih. na zav. (v EUR)
Samo iz naslova opravljanja dejavnosti	42.026	49%	1.460	91,4	34.741
od tega najmanj 1 oseba za 9 mesecev	28.823	34%	1.250	73,8	43.363
od tega manj kot 9 mesecev	13.117	15%	209	17,5	15.968
Samo iz delovnega razmerja	33.833	39%	615	51,4	18.164
Ostalo	9.916	12%	186	14,9	18.746
Skupaj	85.775	100%	2.260	157,8	26.353

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2023 je bilo od skupno 82.755 normirancev (Preglednica 12) slaba polovica (42.026 oz. 49 %) zavarovana iz naslova opravljanje dejavnosti, od tega je 28.823 zavezancev izpolnjevalo tudi pogoj, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev. Slednje imenujemo »polni normiranci«. Izpolnjevanje pogoja jim je omogočalo, da so lahko uveljavljali višje normirane odhodke, kot bi jih sicer. Njihovi letni davčno priznani prihodki so v povprečju znašali 43.363 evrov na zavezanca oz. nekaj več kot 3.600 evrov na mesec, če ta znesek razdelimo enakomerno na 12 mesecev. Njihova povprečna davčna obveznost na mesec je na osnovi take razdelitve znašala 213 evrov na zavezanca. Za primerjavo: povprečna bruto plača v Sloveniji je v letu 2023 znašala 2.221 evrov mesečno, dohodnina za osebo, ki uveljavlja le splošno olajšavo, pa je za tako višino plače znašala 264 evrov.

39 % normirancev je bilo zavarovano iz delovnega razmerja. Take zavezance imenujemo tudi »popoldanci«, saj je za večino njih značilno, da dejavnost opravljajo poleg redne zaposlitve. V povprečju so zato njihovi davčno priznani prihodki na zavezanca mnogo nižji kot pri polnih normirancih – znašali so 18.164 evrov na leto. V kategorijo »Ostalo« smo uvrstili zavezance, ki so bili v letu 2023 zavarovani po več kot eni osnovi (npr. če so med letom iz popoldanca prešli na polnega normiranca) ali so bili zavarovani po drugih osnovah.

2.2.4 Vključenost v zavarovanje za namen priznavanja višine normiranih odhodkov

V primeru, da zavezanec, ki ni polni normiranec zaposluje osebo, ki je na tak način zavarovana za polni delovni čas najmanj 9 mesecev, lahko ta zavezanec uveljavlja normirane odhodke v enaki višini kot polni normiranec, zato je bilo število teh, ki so lahko uveljavljali normirane odhodke po davčno bolj ugodni lestvici, še za približno tisoč zavezancev višje kot je število polnih normirancev.

Preglednica 13: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki so izpolnjevali pogoj, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2023

Zneski so v mio evrih

Razred prihodkov (v EUR)	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost
brez prihodkov	382	1%	0	0,0
od 1 do 5.000	749	2%	2	0,1
od 5.000 do 10.000	1.178	4%	9	0,4
od 10.000 do 15.000	1.664	6%	21	0,8
od 15.000 do 20.000	2.206	7%	39	1,6
od 20.000 do 30.000	5.047	17%	125	5,0
od 30.000 do 40.000	4.604	15%	161	6,5
od 40.000 do 50.000	5.848	19%	268	10,7
od 50.000 do 60.000	1.948	6%	107	5,0
od 60.000 do 70.000	1.492	5%	97	5,6
od 70.000 do 80.000	1.199	4%	90	6,0
od 80.000 do 90.000	897	3%	76	5,5
od 90.000 do 100.000	1.135	4%	109	8,5
nad 100.000	1.648	5%	217	23,6
Skupaj	29.997	100%	1.320	79,2

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

72 % normirancev, ki so izpolnjevali pogoje za uveljavljanje višjih normiranih odhodkov (polni normiranci, in tisti, ki so imeli zaposleno osebo za vsaj 9 mesecev) je imelo prihodke do višine 50.000 evrov za

katere so lahko uveljavljali normirane odhodke v višini 80 % davčno priznanih prihodkov. Njihova davčna obveznost (25 mio evrov) je predstavljala le 32 % skupne davčne obveznosti te skupine normirancev. Iz Preglednice 13 je razvidno, da so mnogi zavezanci prilagajali svoje poslovanje tej meji, saj je v zadnjem razredu pod mejo (od 40.000 do 50.000 evrov) 3-krat večje število zavezancev, kot v prvem razredu nad to mejo. 5 % od analizirane skupine normirancev, ki je imelo letno več 100.000 evrov davčno priznanih prihodov je obračunalo 30 % celotne davčne obveznosti te skupine zavezancev.

Preglednica 14: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ki niso izpolnjevali pogoja, da so imeli obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovano na podlagi delovnega razmerja ali samozaposlitve, vsaj eno osebo za polni delovni čas neprekinjeno najmanj 9 mesecev, po prihodkovnih razredih, leto 2023

Zneski so v mio evrih

Razred prihodkov (v EUR)	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost
brez prihodkov	4.141	7%	0	0,0
od 1 do 5.000	11.771	21%	28	1,1
od 5.000 do 10.000	9.362	17%	69	2,8
od 10.000 do 12.500	4.904	9%	56	2,2
od 12.500 do 15.000	3.248	6%	44	2,1
od 15.000 do 20.000	4.885	9%	85	5,3
od 20.000 do 25.000	3.584	6%	80	6,0
od 25.000 do 30.000	2.726	5%	75	6,2
od 30.000 do 35.000	2.296	4%	74	6,6
od 35.000 do 40.000	1.878	3%	70	6,6
od 40.000 do 45.000	1.803	3%	77	7,4
od 45.000 do 50.000	3.300	6%	159	15,8
od 50.000 do 100.000	1.386	2%	91	11,3
nad 100.000	221	0%	31	5,0
Skupaj	55.505	100%	939	78,5

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Število normirancev, ki niso izpolnjevali pogoja za višje normirane odhodke, predstavlja 65 % vseh normirancev (55.505 od 85.775), a je njihova davčna obveznost le slaba polovica celotne davčne obveznosti normirancev (49,8 %). Njihova razdelitev po prihodkovnih razredih pokaže, da jih je 54 % imelo davčno priznane prihodke do 12.500 evrov za katere delež normiranih odhodkov znaša 80 %. Nadaljnjih 43 % je imelo prihodke med 12.500 in 50.000 evrov, kar je pomenilo, da so lahko za del dohodka v tem intervalu uveljavljali 40 % normirane odhodke. Le slabe 3 % prikazane skupine zavezancev v Preglednici 14 je imelo prihodke nad 50.000 evrov. Bolj podrobna analiza pokaže, da je 1.314 zavezancev imelo davčno priznane prihodke med 49.000 evrov in vključno 50.000 evrov. To je približno enako število zavezancev, kot jih je bilo razvrščenih v prihodkovni razred od 50.001 evrov do 96.000 evrov, kar je za 46-krat širši razred. Razlog je v višji efektivni davčni stopnji na prihodke nad 50.000 evrov, saj za njih ti zavezanci ne morejo uveljavljati normiranih odhodkov kar zviša mejno efektivno davčno stopnjo na prihodke na 20 %, medtem ko je v razredu od 12.500 do 50.000 evrov 12 %.

2.2.5 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev z normiranimi odhodki

Preglednica 15: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statusno pravno obliko opravljanja dejavnosti v letu 2023

Zneski so v mio evrih

Vrsta statusne oblike	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčni prih. na zav. (v EUR)	Davčna obveznost
Samostojni podjetnik posameznik	74.676	87,1%	2.054,0	27.505	143,6
Registriran sobodajalec	3.107	3,6%	40,6	13.060	2,7
Nosilec dopolnilne dej. na kmetiji	2.967	3,5%	33,8	11.378	2,5
Samostojni kulturni ustvarjalec	2.415	2,8%	41,3	17.094	1,9
Druga fizična oseba	767	0,9%	8,7	11.394	0,6
Evidentiran odvetnik	697	0,8%	42,9	61.499	3,3
Poklicni športnik	583	0,7%	19,5	33.516	1,7
Zasebni športni delavec	193	0,2%	5,6	29.001	0,4
Zdravnik, zobozdrav., zas.zdr.del.	169	0,2%	10,6	62.710	0,8
Proizvajalec električne energije	63	0,1%	0,4	6.058	0,0
Samostojni novinar	35	0,0%	0,9	24.297	0,0
Zasebni izvajalec raziskovalec	9	0,0%	0,3	35.811	0,0
Evidentiran detektiv	9	0,0%	0,3	32.104	0,0
Izvršitelj	3	0,0%	0,2	72.024	0,0
Morski ribič	3	0,0%	0,0	4.902	0,0
Zasebni učitelj oziroma vzgojitelj	1	0,0%	0,0	16.610	0,0
Neznan podatek	78	0,1%	1,5	18.717	0,1
Skupaj	85.775	100%	2.260,5	26.353	157,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2023 je bilo od skupno 85.775 normirancev (Preglednica 15) kar 74.676 samostojnih podjetnikov posameznikov; to predstavlja 87 % vseh normirancev. Registriranih sobodajalcev je bilo 3.107 (3,6 %), medtem ko je bilo nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji 2.967 (3,5 %) ter 2.415 (2,8 %) samostojnih kulturnih ustvarjalcev.

3. Priloge

Preglednica P1: Primerjava zbirnih podatkov iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti od 2021 do 2023 (zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov)

Zneski v mio evrih

	Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov					
	2021		2022		2023	
Postavka	Število	Znesek	Število	Znesek	Število	Znesek
Št. predloženih obračunov DDD	59.411		58.872		60.163	
Št. zavezancev za DDD	59.238		58.681		59.968	
DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI	57.414	5.971	56.765	6.860	58.053	7.231
DAVČNO PRIZNANI ODHODKI	58.648	5.545	57.967	6.311	59.255	6.620
DAVČNA OSNOVA	44.068	505	48.180	607	49.902	669
DAVČNA IZGUBA	14.617	77	9.851	56	9.414	56
Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	17.473	83	19.561	110	19.812	115
Olajšava za investiranje	11.344	60	12.067	79	12.207	83
Pokrivanje izgube	5.224	15	6.508	21	5.827	18
Olajšava za vlaganja v R&R	4	0,3	4	0,2	6	0,2
OSNOVA ZA DOHODNINO	44.048	421	48.167	497	49.886	554
Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za doh (splošna olaj., olaj. za vzdrževane družinske člane,...)	24.035	265	25.885	299	26.966	328
AKONTACIJA DOH	23.983	68	25.833	75	26.908	84
DAVČNA OBVEZNOST	23.970	68	25.812	75	26.870	83

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Preglednica P2: Primerjava zbirnih podatkov iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti od 2021 do 2023 (zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov)

Zneski so v mio evrih

	Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in <u>normiranih</u> odhodkov					
	2021		2022		2023	
Postavka	Število	Znesek	Število	Znesek	Število	Znesek
Št. predloženih obračunov DDD	71.001		80.536		85.775	
Št. zavezancev za DDD	70.275		79.589		84.683	
DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI	67.181	1.781	76.436	2.224	81.087	2.260
DAVČNO PRIZNANI ODHODKI	67.181	1.365	76.436	1.702	81.085	1.471
DAVČNA OSNOVA	67.167	416	76.433	522	81.073	790
DAVČNA IZGUBA						
OSNOVA ZA DOHODNINO	67.167	416	76.433	522	81.073	790
AKONTACIJA DOH	67.165	83	76.431	104	81.071	158
DAVČNA OBVEZNOST	67.104	83	76.376	104	81.001	158

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Primerjava obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti od leta 2021 do 2023 kaže, da je število zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, upadlo v letu 2022 za 0,9 %, v letu 2023 zraslo za 1,2 %. Davčno priznani prihodki zavezancev z dejanskimi odhodki so se za leto 2023 povečali v primerjavi z letom 2022 za 5,4 %, v primerjavi z letom 2021 pa za 21 %. Davčna osnova se je za leto 2023 v primerjavi z letom 2022 povečala za 10 %, v primerjavi z letom 2021 pa za 33 %. Davčna izguba se je za leto 2023 v primerjavi z letom 2022 zmanjšala za 1 %, v primerjavi z letom 2021 pa za 28 %. Davčna obveznost se je za leto 2023 povečala za 11,5 % v primerjavi z letom 2022, oziroma za 23 % v primerjavi z letom 2021.

Na drugi strani je število zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, naraslo (za 6,4 % v letu 2023 glede na leto 2022 oziroma za 21 % glede na leto 2021). Davčno priznani prihodki normirancev so se v letu 2023 povečali v primerjavi z letom 2021 in sicer za 1,6 % oziroma za 27 % v primerjavi z letom 2021. Davčna obveznost se je v letu 2023 povečala za 51 % v primerjavi z letom 2022 oziroma za 90 % v primerjavi z letom 2021.

Preglednica P3: Porazdelitev števila zavezancev po prihodkovnih razredih v obdobju od leta 2021 do 2023, ločeno glede na vrsto ugotavljanja davčne osnove

Razred prihodkov	Zavezanci z dejanskimi odhodki				Zavezanci z normiranimi odhodki			
	2021	2022	2023	Indeks 2023/2021	2021	2022	2023	Indeks 2023/2021
brez prihodkov	2.088	2.193	2.196	105,2	3.843	4.114	4.711	122,6
od 1 do 5.000	5.587	4.704	4.388	78,5	12.069	12.065	12.581	104,2
od 5.000 do 10.000	5.417	4.105	3.785	69,9	9.488	9.452	10.547	111,2
od 10.000 do 15.000	4.973	4.273	3.811	76,6	7.376	7.844	9.824	133,2
od 15.000 do 20.000	4.240	3.829	3.786	89,3	6.210	6.779	7.092	114,2
od 20.000 do 30.000	6.523	6.607	6.653	102,0	9.273	10.943	11.357	122,5
od 30.000 do 40.000	4.572	4.796	5.170	113,1	6.980	8.379	8.780	125,8
od 40.000 do 50.000	3.761	4.244	4.520	120,2	8.510	11.280	10.952	128,7
od 50.000 do 60.000	2.326	2.324	2.526	108,6	1.672	2.114	2.580	154,3
od 60.000 do 70.000	1.934	1.972	2.216	114,6	1.318	1.681	1.795	136,2
od 70.000 do 80.000	1.585	1.632	1.849	116,7	961	1.373	1.401	145,8
od 80.000 do 90.000	1.360	1.452	1.542	113,4	820	1.015	1.042	127,1
od 90.000 do 100.000	1.181	1.285	1.328	112,4	1.066	1.532	1.241	116,4
nad 100.000	13.860	15.456	16.393	118,3	1.415	1.965	1.872	132,3
Skupaj	59.407	58.872	60.163	101,3	71.001	80.536	85.775	120,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni prikaz MF

Primerjalni prikaz porazdelitve zavezancev po prihodkovnih razredih pokaže, da se je pri zavezancih, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, v letu 2023 glede na leto 2021 povečalo število zavezancev s prihodki nad 20.000 evrov, pod tem zneskom pa je število zavezancev upadlo. Največ zavezancev, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je ustvarilo prihodke v višini nad 100.000 evrov. Skupno število zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, se je v letu 2023 povečalo za 1,3 % v primerjavi z letom 2021.

Na drugi strani pa se je pri zavezancih, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, število zavezancev v letu 2023 glede na leto 2021 povečalo v vseh prihodkovnih razredih.

Preglednica P4: Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave v obdobju od leta 2021 do 2023

Zneski so v mio evrih

Vrsta olajšave	2021		2022		2023	
	Število zavezancev	Znesek olajšave	Število zavezancev	Znesek olajšave	Število zavezancev	Znesek olajšave
Olajšava za investiranje	11.344	60,3	12.067	79,5	12.207	83,2
Pokrivanje izgube	5.224	15,3	6.508	20,9	5.827	18,0
Olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj	4	0,3	4	0,2	6	0,2
Olajšava za zaposlovanje invalidov	460	3,4	478	3,8	508	4,2
Olajšava za zavezanca invalida	452	2,0	512	2,3	541	2,8
Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	155	0,1	151	0,1	168	0,2
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	204	0,3	185	0,3	182	0,2
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno - izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke in religiozne namene	3.889	0,8	4.097	1,1	4.844	1,5
Olajšava za donacije - izplačila za kulturne namene in izplačila prostovoljnim društvom, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	577	0,1	923	0,4	1.053	0,4
Olajšava za donacije - izplačila izvajalcem programa vrhunškega športa za vlaganja v vrhunski šport, opredeljenim z zakonom, ki ureja šport (druga točka drugega odstavka 66. člena ZDoh-2)			8	0,0	9	0,0
Olajšava za donacije - izplačila namenjena odpravi posledic epidemije v skladu z 62.a členom ZIUZEOP			3	0,0	81	0,0
Posebna osebna olajšava	264	0,6	300	0,7	288	0,7
Olajšava za zaposlovanje	42	0,2	173	0,8	305	2,6
Olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod po 65.a členu ZDoh-2			59	0,5	72	0,8
Skupaj zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	19.561	83,4	19.561	110,5	19.812	115,0

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni prikaz MF